

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія музики і хореографії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій Жильцов
Олексій ЖИЛЬЦОВ

«   » _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ СЦЕНІЧНОГО ТА ЕКРАННОГО МИСТЕЦТВА
для студентів

спеціальності

013 Початкова освіта

освітнього рівня

молодший спеціаліст

Київ – 2021 рік

Розробник: Анатолій ГОНЧАРОВ, викладач циклової комісії музики і хореографії
Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії музики і хореографії

Протокол від «06» січня 2021 р. № 7

Голова циклової комісії Тетяна РОМАНОВА

Робочу програму перевірено

«11» 01 2021 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис предмета навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання, оцінювання	Українська
Загальний обсяг кредитів / годин	1,5 / 45
Курс	4
Семестр	8
Кількість змістовних модулів з розділом:	2
Обсяг кредитів	1,5
Обсяг годин, в тому числі:	45
Аудиторні	28
Модульний контроль	2
Самостійна робота	15
Форма семестрового контролю	Залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Основи сценічного та екранного мистецтва» полягає у формуванні предметних мистецьких компетентностей студентів, які забезпечать вдосконалення його сценічної майстерності з метою застосування театральних-педагогічних та екранних засобів у навчально-виховному процесі початкової школи.

Завданням предмету «Основи сценічного та екранного мистецтва» є:

- поглиблення теоретичних знань на основі практичного навчання;
- формування та розвиток професійно-педагогічних компетентностей;
- формування творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності;
- розширення художньо-естетичного досвіду, опанування сценічних й екранних умінь та навичок необхідних для ефективної педагогічної діяльності в початковій школі.
- пошук нових методичних підходів з використанням театральних-педагогічних засобів у навчально-педагогічному процесі;

- розвиток інтересу та любові до майбутньої професії, формування навичок та умінь творчої діяльності, засвоєння загально-педагогічних та акторських здібностей.

У студентів мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні:

- здатність до аналізу та синтезу;
- здатність до організації і планування;
- базові загальні знання;
- засвоєння основ базових знань з професії;
- розв'язання проблем;
- прийняття рішень;
- навички управління інформацією;
- взаємодія;
- позитивне ставлення до несхожості та інших культур;
- етичні зобов'язання;
- здатність працювати в міждисциплінарній команді;
- здатність застосовувати знання на практиці;
- здатність до навчання;
- лідерські якості;
- розуміння культур та звичаїв інших країн;
- турбота про якість;
- бажання досягти успіху.

Фахові:

- усвідомлення соціальної значущості своєї майбутньої професії, володіння мотивацією до здійснення професійної діяльності;
- здатність нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності;
- демонструвати предметну та сучасну базу знань;
- здатність реалізовувати навчальні програми базових курсів у різних освітніх установах;
- готовність застосовувати сучасні методики і технології, в тому числі й інформаційні, для забезпечення якості навчально-виховного процесу освітнього закладу;
- здатність розробляти і реалізовувати культурно-просвітницькі програми для різних категорій населення, в тому числі з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;
- здатність професійно взаємодіяти з учасниками культурно-просвітницької діяльності;
- потенціал до творчості.

Предметні:

- знання функцій кіно і телебачення;
- володіння елементами образної мови театру;
- володіння основною термінологією театрального та екранного мистецтва;
- знання специфіки роботи актора, режисера;
- знання тенденцій розвитку театру та кіно;

- володіння навичками правильної сценічної вимови.

3. Результати навчання за дисципліною

Вивчення дисципліни «основи сценічного та екранного мистецтва» спрямоване на досягнення студентом наступних результатів:

- Здатність визначати виконавське завдання шляхом аналізу змісту та тематики твору.
- Здатність вибирати засоби виразності (звукові та візуальні) і користуватися ними під час читання тексту вголос, відтворення образу театрального персонажа, переказу сюжету.
- Здатність визначати підтекст, відтворювати образ театрального персонажа різними засобами та прийомами.
- Уміння під час перегляду і постановок театралізованих вистав використовувати знання про специфіку і синтетичність театального мистецтва, висловлювати судження і давати оцінку театральним діям.
- Здатність сприймати зміст кінокартини, оцінювати дії і вчинки героїв, правильно переказувати сюжет й виявляти своє ставлення, користуючись засобами емоційно-образної виразності.
- Здатність навчати молодших школярів розуміти основні види та жанри екранного мистецтва і формувати уявлення про особливості художніх, мультиплікаційних, дидактичних фільмів та способи відтворення реальної дійсності.
- Уміння інсценізувати твори художньої літератури (байку, казку, п'єсу).
- Володіння технікою мовлення (голосом, диханням, дикцією).

4. Структура програми навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	сем.	інд.	практ.	с.р.	пк
1	2	3	4	5	6	7	8
Модуль 1. Театральне мистецтво							
Тема 1. Мета та завдання театральної діяльності у початковій школі. Специфіка театального мистецтва.	4	2				2	
Тема 2. Різновиди театального мистецтва у початковій школі. Театр ляльок.	8	2		2	2	2	
Тема 3. Методика використання різних видів театального мистецтва на уроках у початковій школі. Основні компоненти	7	2	2			3	

виконавської майстерності.							
Разом за змістовим модулем 1	19	6	2	2	2	7	
Модуль 2. Сценарна та екранна діяльності							
Тема 1 Сценарна робота в системі професійної діяльності вчителя початкових класів.	7	2		2		3	
Тема 2. Методика використання різних видів екранного мистецтва на уроках у початковій школі.	6	2	2			2	
Тема 3. Різновиди театралізованих заходів та методика їх проведення.	11	4	2	2		3	
Модульна контрольна робота							2
Разом за змістовим модулем 2	26	8	4	4		8	2
Разом за семестр	45	14	6	6	2	15	2

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Театральне мистецтво

Тема 1. Мета та завдання театральної діяльності у початковій школі. Специфіка театрального мистецтва. Мета та завдання театральної діяльності у початковій школі. Специфіка театрального мистецтва. Історія виникнення лялькового театру.

Основні поняття: театр; історія театру; ляльковий театр.

Основна: [1, 5].

Додаткова: [2, 4].

Тема 2. Різновиди театрального мистецтва у початковій школі. Театр ляльок. Різновиди театрального мистецтва у початковій школі. Театр Ляльок. Пальчиковий та кулачковий театри. Види театральних ляльок та способи взаємодії з ними.

Основні поняття: театр ляльок; види театру; кулачковий театр; пальчиковий театр.

Основна: [1, 2, 5].

Додаткова: [2, 3, 5].

Тема 3. Методика використання різних видів театрального мистецтва на уроках у початковій школі. Основні компоненти виконавської майстерності. Педагогічні, психологічні основи театральної взаємодії. Види сценічного спілкування. Основні компоненти виконавської майстерності. Методика роботи над ляльковою виставою у початковій школі. Організація роботи драматичного гуртка у початкових класах.

Основні поняття: сценічне спілкування; жести; міміка; голосовий апарат; драма; драматичний гурток.

Основна: [2, 4, 6].

Додаткова: [1, 2, 4].

Змістовий модуль 2. Сценарна та екранна діяльності

Тема 1 Сценарна робота в системі професійної діяльності вчителя початкових класів. Різновиди сценарної роботи у початковій школі. Вимоги до складання сценарію. Методика складання сценарію до прозового твору.

Основні поняття: сценарій; казка; проза; свято.

Основна: [1, 5].

Додаткова: [2, 5].

Тема 2. Методика використання різних видів екранного мистецтва на уроках у початковій школі. Роль екранних мистецтв в опануванні компетентностей в початковій школі. Методика використання екранних видів мистецтв у підвищення ефективності уроків естетичного циклу.

Основні поняття: екранне мистецтво; кіно; кінематограф; відео; телебачення.

Основна: [3, 5].

Додаткова: [2, 5].

Тема 3. Різновиди театралізованих заходів та методика їх проведення. Різновиди театралізованих дійств у сучасній школі. Методика проведення типових шкільних свят у початковій школі. Організація нетипових театральних дійств у початковій школі.

Основні поняття: позакласна діяльність; концерт; проект; пластично-хореографічна вистава.

Основна: [4, 5, 6].

Додаткова: [2, 4, 5].

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Сценарій як різновид драматургічного дійства.</p> <p>I. Теоретична частина. Понятійно- категоріальний апарат теми.</p> <p>II. Інтерактивна взаємодія (виступи, обговорення відеофрагментів):</p> <p>1. Урахування комунікативних можливостей учнів початкових класів у процесі сценарної роботи.</p> <p>2. Дійовий аналіз творів для виразного читання (вірш, проза, байка, казка).</p> <p>3. Методика підготовки учнів початкової школи до виразного читання творів зі сцени.</p> <p>III. Практична частина: виконання вправ (створення словесних образів під час розповіді, декламування, читання байки тощо).</p> <p>IV. Конкурс на кращого декламатора художнього твору.</p>	2
	Разом	2

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Методика використання різних видів театрального мистецтва на уроках у початковій школі. Основні компоненти виконавської майстерності.</p> <p>1. Поняття педагогічної техніки. Сутність, складники.</p> <p>2. Внутрішня педагогічна техніка.</p> <p>3. Зовнішня педагогічна техніка.</p> <p>4. Особливості сприймання зовнішнього вигляду вчителя учнями. Мова міміки і пантоміміки.</p> <p>5. Техніка невербальної поведінки вчителя. Критерії гідної самопрезентації вчителя.</p> <p>6. Дихання, голос, дикція як елементи педагогічної техніки. Вимоги до професійного голосу педагога, основні причини його порушень.</p>	2
2	<p>Методика використання різних видів екранного мистецтва на уроках у початковій школі.</p> <p>1. Види екранного мистецтва</p> <p>2. Проблема зображення дійсності рухами.</p> <p>3. Перші кроки кіно.</p> <p>4. Етапи розвитку кіномистецтва.</p> <p>5. Екранні мистецтва на уроках у початковій школі.</p>	2

3	Різновиди театралізованих заходів та методика їх проведення. 1. Різновиди театралізованих дійств у сучасній школі. 2. Методика проведення типових шкільних свят у початковій школі. 3. Організація нетипових театральних дійств у початковій школі.	2
	Разом	6

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

<i>Вид діяльності Студента</i>	Максимальна кількість балів за один вид роботи	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1. Відвідування лекцій	1	3	3	4	4
2. Відвідування семінарських занять	1	1	1	2	2
3. Відвідування практичних занять	1	1	1		
4. Робота на семінарській заняттях	10	1	10	2	20
5. Робота на практичних заняттях	10	1	10		
6. Виконання завдання для самостійної роботи	5	3	15	3	15
7. Підсумковий контроль	25			1	25
Разом			40		66
Максимальна кількість балів		106			
Розрахунок коефіцієнта		1,06			

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль 1. Театральне мистецтво

Тема 1. Мета та завдання театральної діяльності у початковій школі (2 год.)

Дати відповідь на питання:

1. Розкрити поняття «театр – синтез мистецтв».
2. Обґрунтувати значення музичного мистецтва в театральних виставах.
3. Яке значення образотворчого мистецтва в театрі? Що ви знаєте про розвиток сцени та декорації в театрі?
4. Що ви знаєте про професію режисера? Яких відомих зарубіжних і вітчизняних театральних режисерів ви знаєте?
5. Як ви можете застосувати у своїй практичній роботі в школі тезу: «Театральне мистецтво - засіб гармонійного розвитку особистості молодшого школяра».

Тема 2. Різновиди театрального мистецтва у початковій школі.

Театр ляльок (2 год.)

Дати відповідь на питання:

1. Як називаються актори, що грають у ляльковому театрі?
2. Описати розвиток вертепу в Україні.
3. Перелічити основні види лялькового театру за конструкцією ляльок та засобами їхнього керування.
4. Що спільного і відмінного між ляльковою та драматичною виставою?
5. Яка роль лялькових вистав у системі професійної діяльності вчителя початкових класів?

Тема 3. Методика використання різних видів театрального мистецтва на уроках у початковій школі. Основні компоненти виконавської майстерності (3 год.)

Дати відповідь на питання:

1. Виявити зв'язок між драматичним театром та видами музично сценічного мистецтва.
2. Визначити основні стильові та жанрові особливості професійного театру.
3. Окреслити спільні і відмінні риси між професійним і народним театром.
4. Що спільного в балеті та інших видах музично-театрального мистецтва?
5. Перелічити всі знайомі вам жанри сценічного мистецтва.

Змістовий модуль 2. Сценарна та екранна діяльності

Тема 1. Сценарна робота в системі професійної діяльності вчителя початкових класів (3 год.)

1. Підібрати сценарій театралізованої вистави для молодших школярів.

2. Оформити титульний лист сценарію. Створити афішу, запрошення до даної вистави.
3. Підготувати необхідний реквізит для вистави.
4. Описати, за допомогою яких вправ учні вдосконалюють свою виконавську майстерність?
5. Підготувати кілька творчих завдань для покращення мовної культури молодших школярів.

Тема 2. Методика використання різних видів екранного мистецтва на уроках у початковій школі (2 год.)

Дати відповідь на питання:

1. Кіно - мистецтво синтетичне. Як ви це розумієте?
2. Що ви знаєте про українське кіно? Яких відомих акторів і режисерів українського кіно ви знаєте?
3. Опишіть розвиток телебачення у XX-XXI ст
4. Які освітні телепередачі для дітей молодшого шкільного віку ви знаєте?
5. Запишіть нові терміни і їх визначення, що з'явилися у вашому лексиконі.

Тема 3. Різновиди театралізованих заходів та методика їх проведення (3 год.)

Дати відповідь на питання:

1. Види і жанри номерів. Використання документального і художнього матеріалу у сценарії театралізованих заходів.
2. Композиція і сюжетний хід в сценарії театралізованого дійства.
3. Значення сценічної метафори в розкритті тематичної направленості сценарію театралізованого дійства.
4. Підготувати фрагмент проведення театралізованого концерту або шоу-програми.

Критерії оцінки результатів самостійної роботи

У процесі виконання самостійної роботи викладач оцінює:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Максимальна кількість балів за виконану роботу – 5.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Критерії і норми оцінювання модульної (контрольної) роботи

Максимальна кількість балів - 25	Критерії оцінювання
20-25	Завдання виконані якісно (90% - 100% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
15-19	Завдання виконані якісно з достатньо високим рівнем правильних відповідей (89% - 75% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
10-14	Завдання виконані якісно з середнім показником правильних відповідей (74% - 50% виконання всіх розділів модульної (контрольної) роботи).
1 - 9	Завдання не виконано (виконання 49% усіх розділів модульної (контрольної) роботи).

Модульний контроль проводиться в письмовій формі: письмове тестування, письмове виконання завдань модульної контрольної роботи.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Залік. Виставляється за результатами набраних балів.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100	Відмінно
B	82-89	Дуже добре
C	75-81	Добре
D	69-74	Задовільно
E	60-68	Достатньо
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

7. Рекомендована література

Основна:

1. Ворожейкіна О.М. Театр для малюків (початкова школа) / О.М. Ворожейкіна. – Харків.: Вид. група «Основа», 2018. – 207с.
2. Книга вчителя дисциплін художньо-естетичного циклу: Довідково- методичне видання / Упоряд. М.С.Демчишин; О.В.Гайдамака. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2014. – 768 с.
3. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : навч. посібник / М. В. Кордон. – Київ. : Центр учбової літератури, 2015. – 584 с.
4. Прийоми акторської майстерності та імпровізаційні вправи на заняттях із сценічного руху як одна з умов самореалізації учнів вокально- хорового відділення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/upbring/37435
5. Основи театрального мистецтва. Програма курсу за вибором. 1-4 класи // Довідник учителя художньо-естетичного циклу в запитаннях та відповідях / Упоряд. М. С. Демчишин. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2016. – 608 с. – С. 258-278.
6. Станиславский К.С. Актёрский тренинг [Текст] / Константин Сергеевич Станиславский. — М.: АСТ; АСТ Москва: Полиграфиздат; СПб, 2012.

Додаткова:

1. Гиппиус С.В. Акторський тренінг (гімнастика чувств) / С.В. Гиппиус.– СПб.: «Прайм-Еврознак», 2016. – 176с.
2. Дятчук В.В., Барабан Л.І. Український тлумачний словник театральної лексики. – К.: Видавничий центр "Просвіта", 2017.
3. Масол Л. та ін. Методика навчання мистецтва у початковій школі. – Х.: Ранок, 2016.
4. Масол Л.М. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах / Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2019. - №10. – С.4-9.
5. Розвиток діалогічного мовлення засобами інсценізації. Програма лялькового театру. 1-4 класи // Довідник учителя художньо-естетичного циклу в запитаннях та відповідях / Упоряд. М. С. Демчишин. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2016. – 608 с. – С. 279-304. 9.Тавенко Н.К. Література і театр в художній культурі світу другої половини ХІХ століття. 10 (11) – 11 (12) класи. Програма факультативного курсу // Профільне навчання: Авторські програми курсів за вибором художньоестетичного напрямку профілізації: збірник програм , укл. В. Г. Зарицька, С. М. Лобинцева, С. В. Сєдих, Т. М. Ганношина. – Донецьк: Витоки, 2012. – 72 с. – С. 62-